

TANÍTÓK LAPJA

TANÜGYI ÉS GAZDASÁGI UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 120 L, Félévre 60 L,
E negyedévre 40 L.
Egyes szám ára 3 Lel.

Felelős szerkesztő és kiadó:
GYERKES MIHÁLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Mihalu Uiteaz (Király-u.) 3.
Megjelenik minden csütörtökön.
Hirdetések díja soronként 4 Lel.

Karácsonyi cikk.

Tanítóegyesületi szervezkedésünk.

Az Ur Krisztus születésének ünnepe alkalomával, nagyfontosságú és mélyen járó indítványt intézünk, a csatolt területeken működő magyar tanítókhöz, főleg az állami tanítóikar tagjaihoz.

Egyrésztől emlékeztetjük azon magasztos embernevelői feladatra, amelynek példaképe a nagy Mester, aki mindenhol és minden feltalált emberi lényből, embert nevelni, jó embert alakítani soha meg nem szünt; s ezt az emberi munkáját tanításaival, példázataival, saját példaadásával isteni ihletéssel, tehetséggel és mindig csodálattal bámult eredménnyel végezte, alkalmas és alkalmatlan időben, s minden helyen, ahol csak egyszer megfordult.

Megragadni lelkét a leendő embernek, mint értékes, hamisítatlan, tiszta anyagot s azt a jó és nemes ideálok, erkölcsök számára lekötve tartani és napról-napra fejleszteni mindaddig, míg megerősödve, önmagára is meg tudja járni az élet viharzóan csapkodó útjait.

Hiába nyílik panaszra ajka, az erre hivatott tanítónemzedéknek, hogy elvadáltak az erkölcsök, lehetetlen az emberiséget, az ifjúságot, a megbecsülést, tiszteletet, munkaszereket hordó nevelés mezején tartani, mert ez, könnyű szerrel odavetett, de meg nem állható mentegetődzés.

Művész a vályogvető hegedűje is szépen szólhoz nemértő, a kremonai hegedűn sem tud játszani, neki az is nyikorog.

A nevelés nagy művészetére törekedjék a tanító világ; akkor nem panaszos hangok ropennek el nap-nap után ajkairól, de a meg-

elégedés ezen szavai: olyan a falu népe, amilyenek én akartam, neveltem, boldog életet élek közöttük.

Ha ezt csak tudós könyvek filozófiai okoskodásaiból meríteném, félve állanék meg az esetleges ellenvetések és sok oldalról megforgatható ellenérvelések előtt, de mert magából az életből, a gyakorlatból írhatom e sorokat: nyugodtan folytatom utjelzésre szánt cikkemet tovább.

Ne éljen senki azon hitben, hogy az életet, foglalkozásunk működési kivitelét, csupán a hivatásra előkészítő iskolákban és tovább az idevonatkozó jó könyvek olvasmányáiból meg lehet tanulni.

Az életet, csak magában az életben lehet megismerni, a tanítói közéletet pedig csak ennek megteremtése és a benneélés révén lehet javunkra hasznossá tenni. Ennek kialakítása pedig nem egy ember érdeke, de az egész tanítókaré, tudatában annak, hogy nagy munkájának művészetté fejlesztése a végeél, hogy ideálokat lásson a maga és embertársai életében, annak fennséges rendeltetésében, s így ezen munkamezőn felemelő könnyedséggel és eredményeket hozó lélekkel dolgozhassék nap-nap után, a nagy közönség javára.

Az elszigetelten való élésben nincsen ideemelkedő erő, de szakadatlan visszafejlődés, állandóan hanyatló lemondás.

A tömörülésben, az együttakarásban, a tanítók parlamentjének megteremtésében rejlik a nagyértékű jövő: összes népkulturai reményeink valóra valthatásának biztató kilátása. És ezek első sorban annak a társadalomnak javára szolgáló jelenségek, amelyben élünk: másodsorban annak a produktív munkás testületnek érdekében valók, amelyik hivatva van

népművelést, az egész vonalon életképes nép-
oktatást teremteni.

A nagy tőke egymagában is hatalom, kis
emberek gyémántkincsei is csak együttesen tud-
nak érvényesülni, de egybefoglalva olyan té-
nyezőségekké lehetnek, amelyet minden alka-
lommal figyelembe vesz a társadalom; utmu-
tatását, segítséget kérheti a leghatalmasabb
szerv: a kormányzó hatalom is.

Ennek a minden irányba csak jót és előnyt
hozó: tanítószervezetnek megteremtésére hiv-
lak tevékeny munkára itt, e területen élő, ma-
gyar nyelvű állami és felekezeti iskoláknál
működő tanítótestvéreim.

Az államalkotó román nemzet tanítói
megalakították az Erdélyi Tanítószövetséget;
mint az állam szervezetének tagjai, tanítói,
ebben a Tanítószövetségben kell kialakítsuk
mi is, a minket megillető jogokkal és reánk
váró kötelezettségekkel helyzetünket, az álta-
lunk kezelt magyar kultúra és köznevelés s
ezzel kapcsolatos tanítói közérdekek összes,
lehető kívánalmait. Heggedt sebeinket enged-
jük begyógyulni; új helyzetünkben teremtsünk
életet.

Teendők az: mindenik magyar nyelvű is-
kolánál működő állami tanító jelentse be tan-
felügyelőjénél, a jövő január hó folyamán,
hogy az Erdélyi Tanítószövetségnek tagja
kiván lenni; a tanfelügyelők pedig a jelentke-
zettek névjegyzékét január hó végén terjesz-
sék fel a Tanítók Házában székelő Szövet-
ségnek azzal, hogy a Szövetség választmánya
hívja meg a legközelebbi választmányi ülésre
a magyar tanítók 20—30 képviselőjét, hogy
együttesen készítsenek alapszabálymódosítás-
sal olyan új alapszabályjavaslatot, a melynek
további elfogadása és jóváhagyása után, a
magyar tanítók is megnyerhetik tanítóegyesü-
leti kívánalmaikat.

Ezen aspirációk első sorba azok, hogy:
a) Szövetség kebelében legyen a magyar ta-
nítóknak egy közülök való alelnök vezetése
alatt, magyar tanítók szakosztálya; b) ezen
szakosztálynak mindenik vármegyében, illető-
leg, ahol kevesen vannak több vármegye ta-
nítóiból legyen egy vármegyei, illetőleg vidéki
tanítóegyesülete; c) a szakosztály és a vár-
megyei, illetőleg vidéki körzeti tanítóegyesüle-
tek esetleg vármegyei szakosztályok tanácsko-

zási és ügykezelési nyelve magyar legyen.

A határozatok végrehajtó szerve, termé-
szetesen maga a szövetségi közgyűlés, illető-
leg az ezt képviselő választmány, ahová min-
den határozat felterjesztetik.

Ha a szervezeteinket megteremtjük, követ-
kezik a többször hangoztatott munkaprogramm
kidolgozása, a minden irányu aktív munka-
beindítása.

Felekezeti tanítótársainkat ezuttal a csat-
lakozásra meg nem hívhatjuk; speciális hely-
zetük, rendtartásuk folytán, belépésük nagyobb
előkészítést kíván. Az ügyek kialakulása után,
később is határozhatnak még e felett.

Állami iskoláinknál működő és a Szövet-
ség kötelékébe belépő tanítók így a vármegyei
tanítóegyesületeknek is tagjaivá lesznek, s
ugy a szövetségi, mint a vármegyei tanítói
gyűléseken az őket megillető jogokat élvezik
és kötelezettségeket hordozzák; a tanítói köz-
intézmények nyújtható előnyeit, igényjogosult-
ságuk igazolása esetén, megnyerhetik.

A szövetségbe való belépési díj 5 Leu,
az évi tagsági díj szintén 5 Leu, amelyek
a vármegyei tanítóegyesületi pénztárába fog-
nak befizettetni.

Utjára indítottam e felhívást, az összes
magyar tanítókhoz szóló szervezkedési indit-
ványt, tanítóegyesületi életünk újból való meg-
teremtése érdekében. A mi szervezetségünket,
testületi működésünket megkívánja: hivatá-
sunknak állandó tökéletesítése, egész kulturánk
szakadatlan fejlesztése, egyben pedig a kul-
túrtényezőknak reprezentáns módon, minden
részről leendő számbavételi kialakítása.

Emberré lenni legfenségesebb rendeltetés
s aki ennek betöltésére tudását, tehetségét az
összeség érdekében, aktív munkába szólítja: hi-
vatásának vágyakozásait, öntudatos cselekvéseit
hozza a köz javára értékkeppen, amelynek
mindig meg lesz a várt eredménye. Vegyük
sürgősen munkába, tanítóegyleti szervezkedé-
sünket, hogy a tavaszi gyűlések elé már be-
fejezett terveket vihessünk. **Gyerkos Mihály.**

Tanítók Lapja elője.

Szép és ideális jövőt lát lelkeben: a Tanítók
Lapja számára az állami magyar tanítóikar összessége
és a magyar felekezeti tanítóikar jó nagy többsége.
Ennek megteremtődését a kar mindenik tagja, mint

nélkülözhetetlen szükséges dolgot várta. Nagy nehézségek és anyagi gondok árán létrejött, s amikor már kézben van, a legtöbb tanító szívesen csak olvasója szeretne lenni, némelyek azonban még annyi áldozatot sem hoznak, hogy legalább végig olvassák a tanítói világ jelenében, régóta nélkülözött ezen szellemi kapcsolatot és utmutatót, a mostani tanügyi viszonyokkal foglalkozó ujságot. Kétezer állami magyar tanító és négyezer magyar felekezeti tanító s mintegy 2—3 ezer ugyanilyen iskola, tehát összesen tízezer megrendelő állhatna a Tanítók Lapja háta mögött anyagi támogatással s mégis mit kell tapasztalnunk? Azt, hogy akik vármegyénként a tanitótársaikért dolgoztak, azaz a tanitói közérdekű ügyekért égő tüzzel lobogtak és gyors tempóban égtek, tettek és sajátjukból is ezekért sokat áldoztak eddig, az őket megértő és követni akaró ifjabb tanítónemzedékekkel, most is itt vannak a világító oltár mellett, biztatással, a legmelegebb üdvözlésekkel, lelkük egész vágyával, anyagi erejük minden tehetségével, még önmegerőltetésük árán is.

De kik ezek és hányan vannak? Mindenik vármegye tanitóiakara jól ismeri az ő ilyen embereit, tényező tanítóit, akikhez ezideig még csatlakoztak néhányan a közért lelkesedő újabb embereink. Amde igen sokan vannak, akik minden anyagi gondjukat előbb rendezni akarják, s ha valamikor járandóságaikból, mint felesleg, ujságra is marad: akkor majd meggondolkoznak, hogy beküldjék-e a Tanítók Lapja előfizetési díját. Hiszen — így okoskodnak — vagy küldi az ujságot a kiadóhivatal az utófizetés reményében is vagy beszünteti, s ez esetben ugvis elolvasom valamelyik más kartársamnál, esetleg, ha el sem olvasom, a világ az én megkérdéscsem és tudtom nélkül is csak halad, s amit mások az összesség javára kialakítanak, azt én épp úgy élvezem, mint aki a küzdő munka legterhe sebb részét viszi.

Fájdalom még ma, még most is az így gondolkozók vannak igen-igen sokan, akik csak akkor érzik a tömörült erőnek, egy tanügyi érdekeinket védő és szolgáló szakujásznak szükségét, amikor kellemetlen helyzetbe jutnak, vagy némi hátrányok érik. Akkor lihegve szaladnak mindenfelé, hogy jó tanácsokat, utbaigazitásokat szerezzenek a kimenekülésre.

Ezen, nekünk legjobban fájó, keserű igazság megmondásáért, zokszó ne essék senki részéről, mert nemcsak a velünk ellentétes állásponton levőknek kell megmondjuk az az életet adó igazságot, hanem saját magunknak is, hogy tiszta képet, helyzeti meggyőződést szereztünk ügyünk állásáról, annak mikénti pártolásáról.

A Tanítók Lapja jövetelét, annak idején terjedelmes értesítés kiküldésével előkészítettük; a megjelent bő tartalmú minden törekvésről részletes tájékoztatást adó első számnak mindenik állami magyar tanító és magyar felekezeti iskola részére való megküldésével, s hogy még jobban begyökeresítsük a lapnak nélkülözhetetlenül szükségességét a 2-ik számot is. A jelen harmadik számot azonban már csak az előfizetéseiket beküldött, vagy fizetést ígérő megren-

delőinknek küldhetjük meg, tisztán anyagi okok miatt; további helyekre pedig csupán ezen tájékoztató cikkünket küldjük ki. Igértünk 16 oldalas heti ujságot, a szóbeli és levélbeli lelkesítések alapján. Meg is tettük. A reflexió anyagilag nem hozta meg a várakozást; áthalasztottuk kéthetenként megjelenő 8 oldalas ujsággá, hogy ideje legyen mindenkinek a lapot megrendelni, most ez megy új évig. Azonban, az előfizetési díj fentartásával szerkesztjük és kiadjuk azt azon pár száz tanító számára tovább is, akik minden körülmények között fenn kívánják tartani. Természetesen olyan terjedelemben és időközönkénti megjelenéssel, ahogy az anyagi erő engedni fogja. Ha 100-an vagy 200-an leszünk is, de az ujság feltétlenül menni fog. Mihelyt szaporodnak előfizetőink, annak arányában fog az ujság terjedelme nőni s a megjelenés időközé kisebbedni. Hátha mégis egykor elérhetjük eredeti legfőbb vágyunkat, hogy hetenként és 16 oldalon jelenjünk meg! Ez a tanítók nagy tömegétől függ. Mi mindent megtettünk, ami egy ujság megindításához, megismertetéséhez kellett; az első nagy, pénzbeli áldozatokat szintén meghoztuk, mindenki másnak csupán a fenntartásához szükséges anyagi járulását kell adja, mielőbb beküldje.

Ha komolyan akarunk valamit, ne várjunk szakadatlan biztatást, mindig másoktól jövő inspirációt. Határozzunk és adjunk kifejezést akaratunknak. Akik a meghozott nagy anyagi befektetések rendezéséhez hozzá kívánnak járulni, küldjék be jelen negyedévre a 40 leit, s ha a jövő fenntartását is akarják, az 1922-ik új évre a 120 lei évi előfizetési díjból az erejük engedése szerinti összeget; de ne halogassák, hanem legalább irással adjanak kifejezést akaratuknak.

Nem buzdítunk, nem hívunk többé senkit, eddigi és jelenlegi ismertető, felhívó soraink mindenki elé világos képet adtak: a Tanítók Lapja nélkülözhetetlen fenntartásáról, fenntartásának összes szükségességéről, s akikben a megértés akarása meg van, azok minden további magyarázás nélkül jönni fognak, akik pedig ezután is főreállanak, nem foglalkozhatunk folytatólagos meggyőző reábirások hangoztatásával, már csak azért sem, mert ujságunk nem szenzációkat hozó riport lap, sem napi eseményeket tartalmazó, színesen szerkesztett politikai napilap, hanem az érdekelteknek mindennapi foglalkozása és élete körébe vágó: tanügyi organum, amelynek pártolásra és éltetésére az indukciót, önmaga, mindenik tanító kell megtegye. Várunk mindenkit, akik szavainkat megértették.

Szerkesztő.

Megható sorok.

Értékes és mélyen megható sorok azok, melyeket a Tanítók Lapja indítása alkalmából tanitótársaink hozzánk, minden vidékről, iskola jelleg különbség nélkül küldöttek.

Az együttérzés, az együvé tartozandóság és a lap szükségességének mély átgondolása tükröződik

ezen biztató, buzdító sorokból. Értéket képviselő, kiváló lelkesedést kölcsönözök azok, amelyekre sokat, nagyon sokat építünk, s amelynek hatása mélyen gyökerezik lelkünkben. Mert ékes dokumentumai a lap szükségességének és sok körülményre rávilágítanak, közöljük azokból a következőket az alábbiak szerint:

Végre hosszú várakozás után meghozta a posta a rég várt új vendéget, a Tanítók Lapját. Örömmel vettem kezembe, s innen is, onnan is kikaptam hirtelen egy pár sort. Majd lapoztam tovább. Egyszerre szerettem volna tudni egész tartalmát.

Munkára, tetre, védelemre, meggyőzésre született, hogy munkálja a tanítóság ügyét, tegyen meg érdekében mindent, védje a támadások ellen s győzze meg ellenfeleit a meggyőzés fegyverével.

Tudja meg mindenki, hogy a magyar tanítóság a román állam szolgálatában sem tesz egyebet, mint a román állam törvényei tiszteletben tartásával magyar fajunknak szellemi és anyagi fejlődését, előhaladását és boldogulását elősegíteni, a két nép között az egyetértést megteremteni s gyermekeit Isten, király és haza szeretetében édes anyanyelvünkön és szokásai szerint nevelni és tanítani. Erre tettünk ünnepélyes fogadalmat s ezt teljes hűséggel megtartjuk. Ennél többet pedig az állam sem kíván tőlünk. De ezt követeli a nem állami iskolák vezetőitől és tanítóitól is.

Szép és magasztos cél kitűzését olvastam a Tanítók Lapja programjából, melynek minden egyes sora színezetet tartalmaz, s melynek megvalósítása mindnyájunknak leghőbb óhajta kell legyen.

Örömmel üdvözlöm a Tanítók Lapja szerkesztőjét, s biztosítom arról, hogy a kitűzött célok elérésére, maga mellett fogja találni az összes tanítóságot.

Igen fontos cél kitűzése: az együttes, vállalt munka, melyből minden tanítónak kötelessége kivenni a maga részét. De rójjá le anyagi kötelezettségét is, mert céljai elérését biztosítja.

Dolgozzunk tehát. Tárjuk fel sérelmeinket, fejtsük ki kívánságainkat, teremtsünk nyugodt helyzetet, igyekezzünk ellenfeleinket meggyőzni s ha ezen uton nem érhetünk célt, vegyük fel a harcot is.

Kisborosnyó.

Bilay Imre, áll. ig. tanító.

Szegény páriák.

Balázs kanonok úr kiszólása.

Az EMKE válaszmánya, mint azt a »Keleti Újságban« olvastuk-e hó 11-én ülést tartott, s azon Dr. Paál Árpád az iskolakérdés rendén szóvá tette, hogy a falun és a perifériákon áldatlan állapotok uralkodnak; áll a harc a magyar tannyelvű állami és magyar felekezeti iskolák tanító, tanulói és a szülők között.

Balázs Antal kanonok, román kath. státusi előadó, válaszmányi tag, ezen kérdésnél beszélve, ilyen kiszólást tesz: Nincs tudomásom, hogy vidéken az iskolaügy miatt ellentétek fejlődtek volna ki. Azok a szegény páriák, akik a magasabb javadalmozás által elcsábítva, egyházi ének

állami szolgálatot vállaltak szerinte sem ítélendők el.

A kanonok úr mondásaira, észrevételünk a következő:

Ha az előadó úr a vidéken dúló iskolaügyi ellentétekről sem tud, nagyon boldog ember, aki ezekkel a kérdésekkel egyáltalában nem foglalkozik, őt ezek nem nagyon izgatják.

A második kijelentését olvasva, önkénytelenül az a kérdés tolu ajkainkra, mely alapon és jognál fogva nevezi a kanonok úr az állami tanítókat »páriák«-nak? Hiszen azt még semmiféle illetékes forum el nem döntötte, hogy a kultúra, a népoktatás értékes szolgálására, egyedül csak az egyházi iskolák a jó és alkalmas intézmények. Sőt láthatja, tapasztalhatja nap-nap után, hogy az egyházi légkörön kívül álló, autentikus egyének, a világi jellegű iskolák mellett foglalnak állást.

Mikor, a volt magyar állami tanítók, két évi felekezeti iskoláknál töltött szolgálat után, a kialakult helyzetet tisztán látván, az utód állam által továbbra is magyar nyelvű oktatással fenntartott állami iskolákhoz jelentkeztek szolgálatra és kinevezést kértek: elvi álláspontra helyezkedve tettek.

A tanítóikar meggyőződött, hogy jó és eredményes népoktatást, csak azon iskolafenntartó teljesíthet, amelyiknek hatalmi alapja és anyagi ereje van hozzá. Ezt pedig csak az állam által fenntartott iskoláknál nyerhette meg.

Ha tehát valakinek más az elvi álláspontja, a népoktatás helyzetének tiszta ismerete és látása alapján, mint a kanonok urnak, semmiféleképpen nem nevezheti — megfontolt kijelentéssel — őket »páriáknak«; mert ez alapon ugyanilyen jelzővel illetheti mindazon további elemeket is, akik véle, az iskola kérdésében, nincsenek ugyanazon állásponton.

Arról pedig meg lehet győződve, hogy senki sem venné ezt jó néven, amiképen mélyen megütözközve olvasta ezt a 2000 főből álló állami magyar tanítóikar is. Aki nyílt ülésen beszél, fontolja meg jobban szavait; mert aki szelet vet, igen könnyen vihart arathat.

A tanterv magyar fordítása.

III.

I. osztály.

Ez az év csak előkészít a tulajdonképpeni valóságoktatásra. Ezen előkészítést ugynevezett kis történetekkel és népies mesék segítségével eszközöljük, továbbá egy-egy énekkel és könnyebb imákkal.

a) Kis erkölcsi történetek: Az anya és kis leánya. A kacska a három gidóval. A szorgalmas és lusta leány. A három pillangó stb. -- Jézus születésével kapcsolatban: A mi Urunk, Jézus Krisztus születése és gyermekora.

b) Imák: Angyal, az én angyalom, Uram, elmúlt az éjszaka. Uram, letelt a nappal. Mi Atyánk. A kereszt jele.

c) Az egyes iskolai évek alatt megtanulandó versoltatva vannak az »Énekek« közé.

II. osztály.

a) Az ó-Testamentumi bibliai történet: A világ teremtése. Ádám és Éva. Az eredeti bűn. Kain és Ábel. Noé és az özönviz. Ábrahám hívása. Ábrahám és Lót. Ábrahám áldozása. Izsák és Jákób. József és az ő eladása. Bebörtönözése és kiszabadítása Józsefnek. József testvérei Egyiptomban. Az izraeliták rab-szolgasága. Mózes. Az izraeliták felszabadulása. Az izraeliták a pusztában. A 10 parancsolat.

Jézus születése ünnepléseinek álkalmával: áti-mótlése az I. o.-ban tanultaknak kapcsolathoz ezekkel, — továbbá a napkeleti bölcsek és Keresztelő János.

b) Imák: Reggeli és estéli ima. Étél előtti és étél utáni ima és tanulás előtti és tanulás utáni ima.

c) Egyházi és vallásos énekek — nézd az »Énekek«-ben. (Folyt. köv.)

TANÁCSADÓ.

Cs. G. Farkaslaka. Az iránt érdeklődök, hogy miután Bf. községben a lakosság az új szervezésű felekezeti iskola mellett foglalt állást és gyermekeit odajárva, az üresen álló állami iskolát ennek következtében a hatóság megszüntetné, minő hátrányos következményei lehetnének ennek jelenben és jövőben a községre, mint jogi testületre?

Válaszom ez: Az 1868. évi 38-ik t.-c. 10. §-a értelmében: »Népoktatási nyilvános tanintézeteket a törvény által megszabott módon állíthatnak és fenntarthatnak a hazában létező *hitfelekezetek, társulatok és egyesek, községek és az állam.*«

A törvény 23. §-a pedig így rendelkezik: »Oly községekben, hol a *hitfelekezetek* nem tartanak fenn a törvény rendelkezéseinek megfelelő népiskolát, valamint az ezen törvényben kijelölt *egyéb* esetekben is, a *község köteles* a szükséges népoktatási tanintézeteket állítani.«

Ezen két rendelkezésből tehát világosan megállapítható, hogy a 10. §-ban felsorolt tényezők állíthatnak és tarthatnak fenn elemi népiskolát, ha azonban egykor megszüntetnék anyagi erő hiánya, vagy más körülmény miatt, a 23. §-szerint egyedül a község, mint jogi testület lenne köteles az iskolát fenntartani és pedig a mai szituációk szerint tisztán saját erejéből, minden segítségre való támaszkodás reménye nélkül. Ha tehát ma az elnéptelentett, illetve egyáltalában be sem népesített állami elemi iskola megszüntetése mellett határozná a képviselőtestület, nincs kizárva, hogy pár hét múlva, az anyagi erők hiánya miatt a felekezet is esetleg megszünteti iskoláját, lévén ehhez joga, s akkor azt határozza a képviselőtestület, a törvény parancsoló rendelkezése alapján, hogy: az elemi népiskolát a község, mint jogi testület tartja fenn, ami egy tanító iskolánál belekerülhetne évi 30.000 leibe.

Nagyon megfontolandó tehát, hogy tüzhet-e könnyelmű játékot az állami iskola megszüntetési elhatározásával a képviselőtestület, vagy a megfontolás útján halad és minden erejével az áll. iskola fenntartását mondja ki és annak fennállhatása érdekében cselekszik is.

HIREK.

Tanfölgyelő urakat felkérjük, hogy vármegyéből, az Erdélyi Tanítószövetségnek tagjaiul jelentkező tanítókat foglalják lakóhelyeik megjelölésével névjegyzékbe és január végén terjesszék fel a Szövetség intézőségének. Egyben pedig a jelentkezők arányához mérten, egy-két jelentkezőt ajánljanak a választmányi, illetőleg előkészítő ülésre való meghívásra is.

Azért történt... Ezen cím alatt az „*Evangélikus Néplap*“ november hó 7-én megjelent számában, *Nikodemusz* Károly ev. lelkész, a brassói ág. h. ev. magyar egyházmegye tanügyi bizottságának egyházi elnöke, válaszcikket közöl a „*Tanítók Lapja*“ múlt számában „*Miért történt...*“ cím alatt megjelent s az iskolakérdéssel foglalkozó cikkünkre. Tárnyilagos cikket, bár nem értünk vele egyet, de formájánál fogva, tisztelettel fogadjuk. Rövid észrevételeink a következők: A kérdéses *Miért történt...* cikk feltétlenül tárnyilagos és a tényleges valóságokat tartalmazza. Hogy nem azal a *megértéssel* van irva, amit a cikk bírálója kíván, az természetes, hiszen akkor hallgatás és az adott helyzetbe való beletörődés lenne a tanító sorsa. De éppen ezen — méltatlanul reáudított nehéz sors ellen tiltakozik a tanítókar. Ha tényleg úgy történt volna ezen provizorikus iskolák szervezése és a tanítók alkalmazása, amint azt cikkíró most utólagosan beállítani szeretné, hogy az iskolák végleges fenntartása és a tanítók állandó fizetéselensége szintén megmondattak volna: nyugodt lehet, akkor ez a tanítókar másképen biztosítja elkövetkezendő jövőjét, nem adta volna ki, megfelelő és körülbástyázó elhatározások nélkül, egy buzdító szóra, talpa alól a megélhetését fenntartó talajt s nem így szerveztette volna a provizorikus iskolákat, mint ahogy azok kezdetben szerveztettek s mint ahogy azoknál a volt állami tanítók sem kint, sem bent módon működtek. Nem kiabálunk sem kigyót, sem békát az egyházi hatóságok fejére, de valakinek vállalni kell a felelősséget ennyi tanítócsaládnak igaztalan gyötörtetése miatt. Aki kívül áll ezen helyzeten, az könnyen apasztrofálhat, de akinek járni kell a méltatlan tojástáncot, az fájo keserűséggel gondol a reánehedetett sorsüldözésre. De fordulhat egyet a sors kereke s akik ma adják a szót, azok járhatják a kellelten táncot. Ami pedig a társadalom, sajtó és a közvéleménynek a felekezeti iskolák mellett a kivárandó idők eltelté utáni állásfoglalását illeti, egyelőre hagyják vitán kívül, mindnyájan ismerjük, tudjuk, hogy azok miképen születtek, u. n. saját önszántukból való megnyilatkozásképen, a házról-házra való eljárások révén. Végül pedig magasabb szempontokra való hivatkozással igyekeznek kizárni a tanítóhad sereg anyagi élhetését, pedig amíg a tanítókat emberek közül állítják a munkába, ez mindaddig idea marad, amely végeredményüleg nem tud realizálódni. A *Tanítók Lapjával* nem bontani, rombolni és senkinek az érdekeit különösképen szolgálani nem

célunk, hanem igenis akarunk életet teremteni a tanítók és kulturánk számára s ha ellenkezésekre találunk, védjük igazunkat és jogainkat. *Gyerkes Mihály.*

A felekezeti középiskolák államszegélye három millió leiben kiutataltott. A tanárok így megkapják fizetéseiket az ebből kitelő mérték szerint. A felekezeti tanítókról azonban nincs megemlékezés a hirdásokban. Ez egyelőre tovább marad.

Nem mernek előfizetni: a felekezeti tanítók közül sokan, az állami tanítók közül némelyek a »Tanítók Lapja«-ra. Előbbiek azért, mert tartanak attól, hogy a lelkes-iskolaszéki elnök megtudja ezen lapnak járátását s e miatt sok bajnak, kellemetlenkedésnek lesznek kitéve. Lehet, hogy még ma is vannak ilyen földi hatalmasságok, akik az egyházi iskolák tanítói, vagy begyökeresedett szólásmódjaik szerint: az ők tanítói felett, ez új időkben is olyan uralmat és fegyelmet gyakorolnak, hogy a tanítóknak még a szellemi és helyzetük felőli tájékozódást nyújtó könyveket és ujságokat is csak az ők előzetes engedélyük alapján merhetnek az „ők” tanítók. Ha ez így van, minthogy — értesüléseink szerint — sok helyen van így, sajnálatunkat fejezzük ki e felett. Az uralkodik más felett, aki tud; és akik, dacára, hogy összes jogukat törvények és törvényes intézkedések biztosítják, ezeket egyszerűen nem veszik tudomásul, hanem hallgatnak mindenben azokra, akik őket vezetik s ők csak egy kötelességet, illetve jogot ismernek saját részükre: a **feltétlen megadást** és mindenben való meghajlást. Az állami tanítók közül egyes helyeken szintén nem mernek előfizetni, mert a magyar nyelvű iskola felett román kollega a direktor s ő nem nézi jó szemmel, hogy az ő direktoriuma alatt magyar tanügyi ujságot járassanak és olvassanak a tantestület egyes tagjai. Erre a felfogásra válaszul közöljük a cluji közoktatásügyi államtitkárságnak a lap szerkesztője részére kiadott engedélyét az alábbiakban: Szám: 31,112—1921. VI. ü. o. Tanfelügyelő Ur! 2829—1921. számú jelentésére, a »Tanítók Lapja« szerkesztésének ügyében, a következőkről értesítjük: a) Megengedjük, hogy Gyerkes Mihály odorheiu igazgató-tanító a »Tanítók Lapja«-t szerkeszthesse, melyet a székelyföldi magyar tanítók számára ad ki. b) Hívja fel figyelmét, hogy a lap kizárólag csak didaktikai és iskolai közigazgatási ügyekkel foglalkozzon, mentesen minden politikától, mely nem hozhat semmi jót az iskolának és tanügynek. Cluj, 1921. okt. 14. *Dr. Chirilla*, m. p. director general. — Azt hiszem, ha az államtitkárságban nem vették rossz néven és megadták az ujság létezésének engedélyét, román direktor kollegáink sem tehetnek semmi rosszaló észrevételt, ha a vezetésük alatt álló állami magyar iskolák tanítói a »Tanítók Lapja« magyar tanügyi ujságot járatták és olvassák. Ezen *nem mersz* is különben — valószínűleg — a tulságos aggodalom és félelem képzelődése, mert engedélyezett tankönyvből tanítani, engedélyezett tanügyi ujságot járattani és olvasni nemcsak hogy szabad, de aggodalom nélkül teheti mindenik állami tanító,

ezért, helytállóan még csak rosszalását sem fejezheti ki senki. S meg vagyunk győződve, hogy ezen fenti engedély közlése után, nem is fogja tenni egyetlen direktor sem. Járassák csak és olvassák nyugodtan a »Tanítók Lapja«-t, ha valakinek baja lehet, első sorban a szerkesztő, aki azt viseli.

Tanítók új fizetése, mult számunkban közölt táblázathoz kiegészítésképen közöljük, hogy a március 31-ig betöltött szolgálati év tekintendő egész évnék; előlépés pedig mindig csak április 1-ével történhetik, a megkivántató betöltött évek után. A 6%-os adó kiszámításánál a 400 L., illetve 200 L. drágasági segély a törzsszöszegből leütendő, mert ezen összegek adómentesek.

Fizetések hátrálékal miatt, melyek némely vármegyében három hónapra is visszanyulnak, nagy a lehangoltság és elkedvetlenedés a tanítóság körében. Panaszolnak fájdalmasan, hogy van fizetése az áll. tanítóságnak s még sincsen megéllhetése, mert mire a fizetés megérkezik, már semmi sem marad belőle, a késői havi kiutalások miatt pedig rendszerint mindent elkésve és így drágábban kell beszerezzenek. Ezen anomalian az illetékes legfőbb hatóságnak segítenie kell. Mert az képtelen helyzet, hogy tisztán adminisztrációs kezelésért az állam alkalmazottai ne juthassanak fizetéseikhez, csak évnegyedek multán. Ha már a pénzügyi szakemberek az itt alkalmazásban volt számfejtő rendszer helyett az egyes hivatalokra ruházott »Stat.« rendszert hozták be, nem a mi dolgunk ezek helyesége felett vitatkozni, csak annyi kérésünk van, hogy gyorsítsák a Stat. ok kezelési és azok kiutalási munkálata. Hozzanak olyan kezelési rendszert be — főképen a kiutalások decentralizálásával — hogy a tanítókar tagjai minden 1-én vagy a hónap bármelyik más, kijelölt napján, de pontosan és a körzetében levő áll. adóhivatalnál felvehessék havi fizetéseiket. A tanfelügyelői hivataloknál ezen óriási felelősséggel és nagy körültekintő munkával járó fizetési számfejtő és kifizető teendők végzésére sehol sincsen arra való képzett és ezekben teljesen jártas egyén s e miatt sokszor megesik, hogy egy elnézéses hiba miatt napok munkája teljesen megsemmisül s kezdik elől a Stat. ok készítését. S ha nagy későre felmennek, a tulhalmozott munka miatt a kultur, azután pénzügyi resortokban rekednek meg. Ha másképp nem segíthetnek, küldjenek minden tanfelügyelőséghez egy, tisztán ezen ügyekkel foglalkozó egyént, aki itthon havonként összeállítja s fent az utasítások alapján s számfejtésekben és beiktatási munkálatokban segédkezik, de a kitűzött napra mindig fent van és az utalt Statokat s a pénzügyigazgatóságoknak szóló Borderokat hozza is magával. Bármilyen megoldási móddal, de a fizetések rendes kiszolgáltatását kéri az áll. tanítóság a pénzügyi adminisztrációtól.

Bélyeg illeték lerovás. A tanítói, illetőleg a hivatalfőnökök által kiállított és utalványoztatott »Stat.«-ok alapján nyert tisztviselői fizetések után nyugtábelvagy illetéket nem kell leróni, az ezeken kívüli járandóságok, valamint más természetű, tehát költségvetési fel-

vételezések, illetve kiadások nyugtái bélyegkötelesek. Még pedig a II-ik fokozat szerinti nyugtabélyeg ma a következőképen van megállapítva: 100 L-ig bezárólag 0-50 L., 200 L-ig 1 L., 300 L-ig 1-50 L., 400 L-ig 2 L. s így tovább minden 100 L. után 50 banival több, 1000 L. után 5 L., vagyis száztól ezerig minden kezdett száz következő egész száznak veendő; ezer lein felül pedig minden kezdett ezer egész ezernek veendő s így már ezeregy lei nyugtán is 10 L. okmány bélyeg rovandó le. Ezen kívül minden nyugtabélyeg mellé 25 b. segélybélyeg rovandó le. *Postantatlányokra*: 25 L.-ig 0-50 L., 50 L-ig 1 L., 75 L-ig 1-50 L., 100 L-ig 2 L., minden további 100 L. után 1 L. *Levélbélyeg* közönséges levelekre 30 b. és 10 b. segélybélyeg, levelezőlapokra a 20 b. értéken kívül 10 b. segélybélyeg jön; *ajánlási díj* 2 L. Külföldre küldött levelekre 2 L., levelezőlapokra 1 L. bélyeg ragasztandó, ezekre segélybélyeg nem kell. *Csomagok* szállítási díja különként 2 lei.

Kinevezések. Udvarhelymegyei áll. el. iskolákhoz kinevezést nyertek: Parajdra: *Hajdu Géza* róm. kath. tanító és *Gyerkos Erzsébet*, lapunk szerkesztőjének leánya; Kisgalambfalvára: *Jakab Gizella* és áthelyezett *Demeter Miklós* peteki áll. tanító. A székelyudvarhelyi polgári leányiskolához kinevezetett: *Bakóziné Killyény Erzsébet*, volt polgári leányiskolai igazgató, rendes tanárnak.

Kövendi Szathmary Miklós nyug. áll. isk. ig. tanító életének 70 ik évében meghalt Székelykeresztúron. Azon munkás emberek közül való tanító volt, akik életük legfőbb feladatának tekintik: a kötelesség hiv és eredményekkel járó pontos betöltését. *Székelyderzs* községben áldják elsősorban felejtethetlen emlékéit, ahol hosszas működés alatt a köznek adta le, jóra törekvő lelke minden értékes kincsét. Emlékét megőrizzük.

Ötven százalék kedvezményt ad a *Keleti Ujság* tanító előfizetőinek, ha az illető ilyen működését igazolja és a kedvezmény megadását a kiadóhivataltól kéri. Az előfizetési díj havi 25 lei. A Dr. *Zágoni István* fel. szerkesztése alatt megjelenő IV-ik évfolyamát járó politikai és közgazdasági napilap, a legelterjedtebb ujság a csatolt területeken; a tanítók és népoktatás ügyét állandóan felkarolta. Szívesen ajánjuk kartársaink figyelmébe a *Keleti Ujságot*. Kiadóhivatala Cluj-Kolozsvár, Str. Memorandului 3.

»Vasárnap« a címe annak a képes heti lapnak, amelyet *Benedek Elek* főszerkesztő és *Koós Károly* felelős szerkesztő vezérlete alatt, *»Kalácska«* betéti társaság cím alatt egy hat tagú írói gárda kiad és szerkeszt. Mindannyian ismert nevű és kipróbált írók (*Benedek E., Koós K., Zágoni I., Paál Á., Szentimrei J., Nyirő J.*), kiknek kezében ezen néplap nemcsak a helyes uton járó oktató és nevelő eszköz, de a népnek gazdasági és ügyes-bajos dolgai eligazításában is támogatója, segítője. Amint jelzik: *»Nagyon meleg és nagyon bensős kapcsolatban kívánunk lenni mindenki vel, aki a nép ügyes-bajos dolgaival együtt tud érezni és azokban önzetlen segítségekre akar törekedni. Nin-*

csen olyan kicsi dolog se, ami minket a nép köréből ne érdekelne, ha csak nyers anyagkényt kapunk is tudósításokat, mi azért azt mind használni tudjuk, ha valami mag van benne. Ujságíró tagjaink közül többen vállalják az olyan dolgokban való utánjárás is, ami az itteni ministeriális hivataltól, vagy a bukaresti, nagyvárad, temesvári, szebeni és brassói relációktól függ, ha nem is a feltétlen sikerrel, de annál több lelkiismeretességgel.« Az eddig megjelent számok meggyőztek arról, hogy a *»Vasárnap«* egy hézagot pótló, a nép életjavát értékes célkitűzéssel szolgáló, irodalmi magaslapon álló, szép és könnyed nyelvezettel szerkesztett képes heti néplap, amelynek olvasását és a nép körében való terjesztését, melegen ajánljuk kartársaink figyelmébe. Előfizetési ára egész évre 75 L., félévre 40 L. és negyedévre 22 L. Szerkesztőség: Cluj-Kolozsvár Calea Victorei 34. Kiadóhivatal: Str. Memorandului 3.

Magduska meséskönyve. Meséli: Dr. *Ikafalvi Diénes Jenő*. Ára 28 lei. Megrendelhető a szerzőnél Kézdivásárhely. E könyvet a legilletékesebb *»öreg mesemondó«*: *Benedek Elek* gyönyörű bírálatban méltatta és a szülőknek, gyermekeik karácsonyfájára, mint legértékesebb ajándékot, meleg figyelmébe ajánlotta. Gyermekek irodalmunk legkiválóbb művelőjének szavai alapján mondjuk: *»Meleg szívű apának s mesemondó készséggel megáldott írónak a könyve ez a meséskönyv«*. Többet és jobbat nem tudunk mondani ezen könyvről, még csak azt, hogy minden gyermekajándék között első és legbecsesebb a: *Magduska meséskönyve* és tanítók kezében elsőrendű segédkönyv a beszélő képesség fejlesztésére s a munkaszeretetre való nevelésében.

Mesék és Versek c. könyve *Holstein Mária* dési ref. el. isk. tanítónőnek ez évi december hó 1-én jelent meg. A könyv 12 mesét, 22 verset és párbeszédet tartalmaz. Ára 20 lei. Megrendelhető a szerzőnél, Dés, Köztudomásu, hogy a mese rendesen költött csodás tárgy történet, melynek az előadó még a valóság látszatát sem adja meg. Sem helyez, sem időhöz nem köti a mese tartalmát; a mese tehát egy naiv fántázia szülötte és célja az, hogy naiv lelkeket, így pl. kis gyermekeket szórakoztassunk vele. A mesék különösen I-ső, II. el. osztályos gyermekek részére valók. A gyermekek figyelmének ébrentartása, a felélénkítése, szórakoztatása, mulattatása és a beszédre való szoktatás megkönnyítése céljából keletkeztek és keletkeznek most is a tanító mesék. Ilyen tartalmu kedves kis könyvet bocsátott át a tanítóság számára *Holstein Mária* dési ref. elemi isk. tanítónő. Érdekes meséivel nemcsak leköti a gyermekek figyelmét, hanem azokkal szórakoztat és nevel is. Meséinek és verseinek nevelő és erkölcsi célja van. E kis mesés és verses könyvet méltán mondhatom szépen összeállított és jól kidolgozott munkának. A mesék és versek igen jó képekkel vannak illusztrálva. Ajánlom tanító kartársaim figyelmébe.

Kinda György áll. tanító.

Rajzkönyvek. *Hosztinszky Antal*: *»Elemi szemlélet és emlékezet utáni rajzolás«*. *»Elemi rajzmodellek«*. *»Elemi rajztanmenet«* a címe ama három könyv-

nek, amelyeknek célja az elemi iskolai rajztanításnak az egész vonalon való intenzívebbé tétele. Szerző nagy szakismerettel állította össze művét és annyi felvilágosítással szolgál a valóban modern rajzoktatásnak minden ágáról, hogy nyomdokain haladva könnyűszerrel meghonosíthatjuk növendékeinknél már az elemi fokon a művészi felfogás szerinti rajzolást. Tekintettel művészi tárgyának nevelői és oktatói fontos voltára és arra a keveset törődömségre, mellyel sok tanító, talán éppen nem kellő tájékozottság miatt, a tárgyat mindezeideig kezelte, melegen ajánljuk Hosztinszky könyveit, melyekből alapos tájékozottságot nyerhet e tárgyban minden tanító. Kaphatók a szerzőnél Oravicabánya (Krassó-sztrényvm.). Ára egyenként 6 L.

Színház és Társaság c. heti lap a színházak karácsonyáról közöl cikkeket, képeket, rajzokat a december 24-iki gyönyörű karácsonyi albuma. A karácsonyi könyvpiac eseménye lesz ez a szám, mely ugy tartalom, mint kiállítás tekintetében felülmulja e népszerű lap eddigi összes kiadványait. A karácsonyi albumot a lap negyedéves előfizetői is díjtalanul, ráfizetés nélkül kapják meg, ezért ajánljuk, hogy a rendkívül mérsékelt előfizetési árat, negyedévi 35 leut küldjék be a lap olvasói a kiadóhivatalhoz Cluj—Kolozsvár, Str. Iuliu Maniu (Szentegyház-u.) 6., mert így igen sok kedvezményhez jutnak hozzá. A karácsonyi szám egyébként kapható lesz az összes vidéki és vasúti lap-árusítóknál.

A Tükör c. riport lap legújabb számának minden cikke szenzációs. A lapot megrendelheti Cluj—Kolozsvár, Str. Iuliu Maniu (Szentegyház-u.) 6. Mutatványszámot küld a kiadóhivatal!

Szerkesztői üzenetek.

Zs. Á. Erzsébetváros. Elismerjük és nagyon jól tudjuk, hogy az áll. tanítók között is vannak nagyon gyenge anyagi viszonyok között élő kartársak, sőt, akik csak fizetéseitek voltak és vannak utalva, egytől-egyig mind azok. A »Tanítók Lapjára« való személyenkénti előfizetésre csak buzdítottuk az ezt megbíró Kartársakat azzal, hogy nagyon kevesen vagyunk magyar iskoláknál működő tanítók, de ezen kis létszámú tanítói kar is, bár a legmesszebbmenő áldozathozattal, mégis tartson fenn egy tanügyi lapot. Nagy érdeke fűződik ehhez. A lap címére megy, egyelőre egy példányban.

Cs. K. Papoc. A tanítók nagygyűlésének eszméjét minden irányból helyeslik és azt nagyon szükségesnek írják a Kartársak. Annak előkészítésére idő és részletesebb megbeszélés kell. Ki kell alakítsuk elsősorban tanítóegyesületi helyzetünket. Ezzel foglalkozunk is jelen számunkban; s ha minden előző dolgot biztos és helyes alapra helyeztünk, lehet szó az időről és tárgysorozatról. Addig gondolkozni mindenről nagyon szükséges, igaz jó dolog. A kartársak nemtörődömségét el kell ültetni az egész vonalon és mindenkit a helyzetével, sorsunkkal való törődésre a szó teljes értelmében rá kell nevelni. Erezze a szükségét idős és legifjabb tanító annak, hogy neki is részt kell vennie a tanítói közérdekű munkában és áldozathozatalban, nemcsak panaszaival és esetleges

hallgatásaival, de életet hozó ténykedéseivel. Meleg üdvözlét mindnyájatoknak!

Cs. V. Szárhegy. A nyári tanfolyam utiszámlákat a Kartársak megbízása szerint összegyűjtöttem, azokat egy aktába összefoglalva már előbb, a tanf. hivatalhoz beadtam. Amint a miniszteriumba kiutalás végett felterjesztik, gondom van rá, hogy amiben szükség lesz, feltétlenül eljárjak. A lapra való előfizetést ettől függetlenül kérem, anyagi helyzetéhez mérten, mielőbb beküldeni. A helység román neve mellett, az előbbi magyar nevet is mindig jelezni kérem, biztos tájékozódás végett.

B. L. Sóvárád. A felekezeti és állami tanítók között elvi ellentétek nincsenek. Ami az áll. tanítók részére mindenhol áll, azt rajtunk kívül álló tényezőzők idézték elő, Janus arccal örködve ma is ennek fenntartása felett. Ref. isk. részére »Részletes Tananyagbeosztás« megjelenéséről nem tudunk; ez felesleges is, mert a jó tananyagbeosztást a tanterv utasításai, a tankönyvek, az osztálycsoportosítások s a helyi viszonyok lehetőségei alapján minden tanító maga készítheti el, amelynek alapján aztán tud is, helytálló módon tanítani.

Hegedűs Lajos, Magyarhermány. »Több állami iskolai tanító«-nak a »Székely Hírek«-ben megjelent és a Tanítók Lapját támadó közleményére, igen értékes válaszcikkedet engedtem meg, hogy ezuttal mellőzzük. A maga megérdemelt válaszát, előbb számunkban a harsonás kirohanás megkapta. Mi dolgozzunk, ők, ha jól esik, elégedetlenkedjenek tovább, esetleg beíthatják, hogy a nyugodt megfontolással és minden irányú körültekintéssel vezetett munkairány a helyesebb, s ha akarnak táborunkba jönnek, ha nem, az is az ő dolguk. Az »igazán sok állami tanító« nevében megírt és beküldött ezen ragaszkodásért és bizalomért hálás köszönet. Eltettem igen kedves emlékeim közé. Fogadjátok üdvözlömetet!

K. L. Buza. Tanítási gyakorlatok számára a T. L.-ban »Didaktika«, a nevelési értekezések számára »Paedagogia« főcím alatt rovatot nyitottunk. Amint a lap tere engedi, jönni fognak a beküldött, értékes dolgozatok.

N. G. Kézdiszentlélek. A »Haladási Napló« vezetésére szerintünk és a gyakorlatban is alkalmazott szigorú helyes eljárás az, ha minden tanóra végén írja be a tanító, a végzett tananyagot. Előre nem írhatja be, mert az még csak terv akkor, a tananyagtervezet pedig a kézben levő tananyagbeosztás; itt azonban a végzett tananyag beiktatásáról van szó, aminek beírása, csak az egyenként bevégzett órák végén történhetik meg. A lap rendesen expédiálva van címére.

J. J. Firtosváralja. Öreg barátunk, pompás tárcátat megkaptuk, közöljük is. Szedjétek elő mindnyájan a régi lantot és pengessétek annak húrjait, ne engedjétek pegazust pihenni, végképpen elülni, de nyargalja be a képzelet szárnyán hogy-völgyeinket, szőlítgassa a lemondókat, félreállókat igazi tevékenységre, most kell a munkás, áldozatkész tanítóhadserég, mi-kor ezer a teendő és minden sürgős!

Könyvnyomda Részvénytársaság Odorhei—Székelyudvarhely.

Názi telefon és villanycsengő felszerelést és minden számú villanykörteket kapni Korda Gyula kereskedésében Csíkszeredán.